

JAPAN
THAILAND
TAIWAN
INDIA
BANGLADESH
PAKISTAN
ISRAEL
NATAL
KAPPKOLONIEN
TANZANIA
TRANSVAAL
NEPAL

KENYA
SWAZILAND
REP. DU ZAIRE
BRASIL
CHILE
BOLIVIA
ARGENTINA
PARAGUAY
PERU
HONDURAS
EUROPA
MIKRONESIA

MISJONSSEKRETÆR
HANS SVARTDAHL

ST. OLAVSGT. 24
OSLO 1
TLF. 20 05 60

PINSEVENNES YTRE MISJON

NORGE

SYNSPUNKTER PÅ EVALUERINGSRAPPORT NR. 1.83

Utgitt av NORAD i juni 1983

KOPI

I INNLEDNING

Evalueringsrapport nr. 1.83 om norsk misjon i Latin-Amerika omhandler bl.a. to av PYMs prosjekter i Paraguay som har fått støtte fra NORAD. Dette er første gang vårt arbeid er gjenstand for evaluering av et uavhengig team, og vi innrømmer at det er vanskelig å bli evaluert. Stort sett kan vi si at PYM har en positiv holdning til evaluering. En rapport fra erfarne fagfolk er lærerik fordi den ser arbeidet i en videre ramme enn vi gjør til daglig. Den påpeker feil, gir råd og hjelper oss å korrigere kursen.

Enkelte av våre misjonærer har sagt at evaluering er det samme som devaluering. Men dette har vært en første reaksjon. Det er enighet om at evalueringsrapport nr. 1.83 på mange måter vil komme arbeidet i Paraguay til gode.

II SAKSGANGEN

Den gjennomførte evaluering er så langt vi kan se, et rent NORAD-tiltak. Prosjektene er plukket ut og bakgrunnmaterialet samlet uten at vi har kjent til planene. Da vi ble orientert, var mandatet ferdig utarbeidet og markarbeidet nær forestående. Sammensettingen av teamet var på det tidspunkt ikke helt klar. Når vi i samtalen med NORAD gikk imot den oppsatte timeplan, var det for at våre misjonærer i Paraguay skulle få tid til å forberede markarbeidet. Vi reiste også spørsmål ved enkelte av punktene i mandatet. Ikke for å begrense NORAD, men for å legge grunnlag for et samarbeid om den praktiske gjennomføringen. Mandatet ble revidert, og PYM oppfordret misjonærene i Paraguay til å legge forholdene best mulig til rette for teamet. Rapporten viser at de åpent har deltatt i samtaler og gitt opplysninger.

Vi er lei for den offentlige oppmerksomhet omkring evalueringen og evalueringsrapporten. Skandaleoppslag i aviser og NRK på grunnlag av lekkasjer fra en rapport som var under arbeid, kom overraskende på oss. Vi fikk noen hektiske dager vi helst ville vært uten.

PYM har ikke vært imot at rapporten skulle offentliggjøres og være tilgjengelig for alle interesserte. Men da vi leste gjennom den foreløpige utgaven, mente vi at den på en rekke punkter kritiserte vårt misjonsarbeid så sterkt at vi måtte ha kommentarer fra misjonærene ute før vi kunne delta i den debatt som måtte komme. Det var derfor tidspunktet for offentliggjøringen vi hadde innvendinger mot. Vi hadde håpet at rapporten kunne holdes innen NORAD og misjonens rammer fram til den kunne drøftes på bred basis, slik det skjedde på seminaret den 23. august i fjor. At avisene

- ARBEIDET OMFATTER: ● EVANGELISERING ● FILANTROPISK VIRKE ● SYKEARBEID ● SKOLEARBEID ●
- MISJONSKONTORETS KASSERER: FINN HANDE ● POSTGIRONR.: 2 01 69 62 ● BANKGIRONR.: 7041.05.02354 ●
- INNFØDTE EVANGELISTER: POSTGIRONR. 2 22 76 27 ● HELSETJENESTE: POSTGIRONR. 2 22 93 59 ●

knapt nok fant grunn til å omtale seminaret, viser hvor unødvendig skandaleoppslagene var.

III EVALUERINGSRAPPORTEN

Rapporten viser at evalueringsteamet har gjort et grundig arbeid. Det er samlet inn en mengde opplysninger som sammen med bakgrunns- materialet danner grunnlaget for rapporten. PYM har bedt sine Paraguay-misjonærer, både ute og hjemme, om å sette seg grundig inn i rapporten og legge fram sine synspunkter. Både i Eben-Ezer og Paso Cadena opplevde man samtalen med teamet som gode og fordragelige. En del av kritikken som ble reist mot prosjektene, var ventet, og man hadde alt under markarbeidet en følelse av hva rapporten ville inneholde. Likevel er det enkelte punkter som er sterkere markert enn ventet.

De to omtalte prosjekter er indianerprosjekt, og en finner at teamets beskrivelse av indianernes kultur og bomønster etc. synes å være korrekte.

Det reageres derimot tildels kraftig på en del av rapportens konklusjoner, som viser at teamet ikke har maktet i alle deler å vurdere arbeidet ut fra objektive kriterier. Deres konklusjoner blir farget av forutinntatte syn, som igjen preges av politisk farge. Dette er med og svekker synspunktene, og det oppstår lett motsetninger i forhold til misjonen. Det er vel riktig som misjonær Rudolf Larsen gir uttrykk for når han sier: "Det forekommer meg å være en slags misjonærer som vurderer andre misjonærers arbeid, og da vil vi vel neppe bli enige." Eller som misjonær Magnar Magerøy har sagt: "Evalueringsgruppa har hoppa over kontraktene og konstruerer teoretiske utviklings-modellar etter sine egne ideologiar, og deler så ut pluss og minus til organisasjonane i samsvar med det."

Vi vil imidlertid understreke at det etter vår mening finnes mange gode og nyttige synspunkter i rapporten. Evalueringsteamet har pekt på forhold vi ikke før har sett, og vi som misjon må bare erkjenne at det er gjort feil underveis. PYM ønsker så langt det er mulig, å følge opp de anbefalinger som blir gitt, og vi tror evalueringen på sikt vil komme arbeidet i Paraguay til gode.

Misforståelser i rapporten

Når rapporten hevder at misjonen legger mer vekt på den enkeltes personlighetsforandring enn på generell hjelp til samfunnsutvikling, tror vi det skyldes en misforståelse av misjonens karakter og arbeidsform. Det er riktig at misjonen gjennom forkynnelsen påpeker nødvendigheten av at kristentro medfører endringer, iblant radikale endringer. At enkelte i sin iver etter å se slike resultater, opptrer ubetenksomt, vil vi også erkjenne. Men målsettingen er å hjelpe alle og la hele samfunnet få del i den materielle og sosiale høyning som programmet gir. Det er ingen diskriminering her, som også rapporten påpeker.

På det praktiske plan blir det hevdet at det ved sagbruket på Eben-Ezer har forekommet transaksjoner som minner om økonomisk svik og uregelmessigheter. Vi skal kommentere det nærmere senere, men vil her hevde at mangelfulle opplysninger gjør at dette forholdet lett kan mistolkes.

Feil i rapporten

Prosjektlederens hjemreise til Norge, se side 127/128, blir oppfattet

som en opplysning om at hun forlot prosjektet på grunn av problemer. Dette er ikke riktig. Hun var tilende med sin periode, og etter vanlig praksis reiste hun hjem. At hun, mens hun var hjemme, gikk på landbruksskole, er derimot riktig.

I rapporten blir det hevdet at det til prosjektet på Eben-Ezer er innkjøpt 1 bulldoser og 2 traktorer, og at disse skal være solgt uten NORADs godkjenning. Dette medfører ikke riktighet. I samsvar med avtale ble det kjøpt en traktor og en bulldoser. Det ble imidlertid senere søkt om å få selge bulldoseren og bytte den inn med en større traktor. Dette ble gjort etter at det forelå brev fra NORAD med tillatelse. Se brev av 20. desember 1976, Jnr. 7813/76:JB/AE.

Regnskap fra Eben-Ezer, datert 20. juni 1977, viser:

Bulldoser Cat.D4 er solgt for Guaranies	3 000 000,-
Ny traktor med div. utstyr kjøpt for Gs	<u>2 994 767,-</u>
Gjenstår til dekning av papirer Gs	<u>5 277,-</u>

Regnskapet er revidert.

Videre må vi påpeke at den statistikken som er oppgitt for Eben-Ezer vedrørende antall pasienter, vaksinasjoner etc., ikke er riktig. Tallene er byttet fullstendig om, og tallene for 1982 er ikke tatt med.

Europeisk påvirkning

Rapporten påpeker at misjonærene, muligens ubevisst, påvirker indianerne med sin europeiske kultur. Det antydes at denne kulturelle påvirkning er større enn evangeliets innflytelse. Vi må erkjenne at våre misjonærer er europeere, og de kan ikke skifte hudfarge og bakgrunn på reisa ut. Men vi legger vekt på språkopplæring og innlevelse i indianernes forhold, og innrømmer gjerne at dette bør vi arbeide mer med. Imidlertid vil vi hevde at innflytelsen fra europeisk kultur også skyldes utviklingen i Paraguay, - myndighetenes bevisste politikk for integrering og assimilering av indianerne i stor-samfunnet. Misjonærene ønsker å medvirke til en bedring av helsetilstanden, levekårene og muligheten til utdanning, men streber ikke etter assimilering.

Samarbeid med andre organisasjoner

Evaluerings-teamet anbefaler tilsynelatende ukritisk andre lokale hjelpeorganisasjoner som bedre samarbeidspartnere for NORAD enn misjonen. Når misjonen også ukritisk anbefales å samarbeide med disse organisasjoner, kan vi ikke være enige. PYM er ikke imot samarbeid, men for de fleste hjelpeorganisasjoners vedkommende gjelder det at de arbeider ut fra et grunnsyn: Ideologisk, politisk eller religiøst. Samarbeid krever gjensidig respekt for dette. Manglende syn på misjonens oppgave og egenart gjør imidlertid ofte samarbeid med andre organisasjoner problematisk. Misjonen på sin side er ikke motstander av å løse praktiske hjelpetiltak i fellesskap med andre, der det er grunnlag for det.

Helsearbeidet

Teamets rapport om helsearbeidet påpeker med stort alvor at PYM ikke satser på forebyggende helsearbeid, men konsentrerer arbeidet om tradisjonelt helsearbeid ut fra klinikk. Vi erkjenner berettigelsen av kritikken og behovet for utvidelse av det forebyggende helsearbeid. Manglende ressurser både menneskelig og økonomisk setter grenser for dette arbeidet.

Vi kan imidlertid ikke uten videre godta at forebyggende helsearbeid mangler. Vi har f.eks. ikke statistikk som forteller hvor mange tuberkuløse mødre og fedre som er blitt behandlet, og mener at det å hindre at barn blir foreldreløse, er et forebyggende arbeid. Det er også en kjensgjerning at sykdommer som: Meslinger, kikhoste og tbc. stort sett er eliminert, og dette har ført til at dødeligheten er redusert betraktelig. Rapporten opererer med en dødelighet på 22,2. Dette synes å være høyt. Etter våre overslag kan den være i størrelsesorden 5-10.

Misjonen ønsker å utvide det forebyggende arbeidet. Men selv om en kan gi dem bedre vann, opplæring i hygiene og ernæring, vil helseproblemene fortsatt være store.

Når teamet ukritisk anbefaler plantemedisiner og en større bruk av indianernes egne medisinmenn, må det være uttrykk for mer teoretisk enn praktisk kunnskap om dette spørsmålet. Det betyr ikke at misjonen avviser samarbeid. Tvert om, med sin innflytelse kan medisinmenn, om de får opplæring i elementære spørsmål, bli til glede for alle parter.

Det er misjonens syn at samarbeidet med de offentlige helsemyndigheter må fortsette, og ikke med private organisasjoner som driver sporadisk virksomhet blant indianerne.

Sagbruket

På Eben-Ezer ble det bygd opp et sagbruk som skulle gi arbeid og inntekter til folk og materialer til hus i kolonien. Teamet retter til dels sterk kritikk og kommer med opplysninger som vekker tanker om økonomisk utroskap og underslag. Det blir påpekt at saken kun har vært i effektiv bruk i to år. Dette er et resultat av vanskelige tider for sagbruk generelt i området, og for Eben-Ezer også en vanskelig personell-situasjon. Imidlertid har saken vært i bruk fra tid til annen over et langt større tidsrom enn to år. I dag er den i full drift.

Vedrørende tømmeret som er tatt ut av kolonien, var avtalen at 3 stokker skulle tas fra hvert jordstykke - til en verdi av ca. kr 500,-, totalt 150 stokker. Det ble også tatt en del fra jorda misjonen disponerte. I tillegg kom mange med stokker utenfra som ble byttet med ferdigskåret materiale. Det er å beklage at disse byttehandelene ikke ble registrert i regnskapet. Men inntektene av salget gikk inn i stasjonsdriften og ble brukt til lønninger for indianerne, innkjøp av redskaper de har fått og til stasjonens bil som fraktet matvarer til indianerne. Det kan også nevnes at nettoinntekten som er oppført til 175 000 guaranies, tilsvarer ca. 7 000 norske kroner.

Vi erkjenner at hensikten med å gi tilbake tømmeret i form av boliger til indianerne, ikke er maktet fulgt opp. Det kan tilføyes at dette er man i gang med nå.

Språkutgavene

Vi forstår godt at evalueringsrapporten er utgitt på spansk, som er hovedspråket i Latin-Amerika. Den blir imidlertid tilgjengelig for langt flere i engelsk språkdrakt, men burde etter vår mening vært oversatt til norsk. Det er mange misjonsinteresserte pinsevenner som nå er avskåret fra å lese rapporten selv.

Det er uheldig at de to språkutgavene ikke er identiske. Ulikhetene kan ikke skyldes mangelfull oversettelse, men en delvis bearbeidelse. Våre synspunkter bygger på begge språkutgavene.

IV KRITIKK MOT ARBEIDET

Evalueringsteamet retter alvorlig kritikk mot PYMs arbeid på Eben-Ezer, og særlig mot jordbruksprosjektet og indianerkolonien. Vi erkjenner fullt ut at vi ikke har fullført prosjektet. I den spanske utgaven blir PYM beskyldt for ikke å ha vilje til å fullføre - no cumplido. Den engelske utgaven opplever vi som riktigere, - vi har ikke fullført. Men uansett tolkning, må vi se i øynene at planene kanskje var vel ambisiøse, og at en ikke forutså de personelle og økonomiske problemer som etter hvert ble åpenbart. Ifølge kontrakten har misjonen forpliktet seg til å stå for driften, mens NORADs støtte har vært til bygninger, redskaper og stillinger. Dessverre har en ikke maktet å drive prosjektet etter intensjonene.

At vi ikke har lyktes, verken sosialt eller evangelisk, som vi ønsket, har vi lenge vært opptatt av og bekymret for på vegne av mottakerne. Vi tror problemene i vesentlig grad skyldes tre forhold:

- a) Oppgaven er komplisert og svært vanskelig.
- b) Lite personell.
- c) Dårlig økonomi.

Oppgaven er komplisert og svært vanskelig (a)

Indianerproblemet oppstod ikke med misjonen, men har en lang og tragisk bakgrunn. Før spanjolene kom til Sør-Amerika, var stammekriger, kanibalisme og slaveri en del av tilværelsen. Men "det nye herrefolket" var erobrere og utviklet tidlig et system av kolonisering for å kontrollere indianerne. Etter Trippelallianse-krigen var staten Paraguay fullstendig bankerott, og svære landområder ble solgt til utlendinger for å skaffe midler til statskassa. I første omgang var ikke dette noe problem for indianerne, men når områdene befolkes, dyrkes opp og utnyttes, blir indianerne hjemløse og uønsket. De blir i veien for den moderne mann og hans framgang. For misjonen synes det nødvendig å sikre landområder for indianerne, og viktig å arbeide for at de får samme rettigheter som de øvrige borgere i landet. At indianerne skulle få fast eiendom og noe de kunne kalle sitt, blir kritisert i rapporten, som mener at dette er i strid med gamle tradisjoner. Imidlertid har det vært - og er fremdeles slik - at mens skogen og udyrket mark har vært felleseie, er åkeren "min". De gjør altså krav på å eie. Er det flere om en åker, er det storfamilien som eier den. Misjonærene hevder at problemet med avdelte parseller er kraftig overdrevet. Imidlertid vil eierforholdet etter en ny indianerlov være tillagt fellesskapet og ikke den enkelte. Loven vil selvfølgelig også bli praktisert på Eben-Ezer. Men det er ingen tvil om at en viss avgrensning er nødvendig etter hvert som det blir flere husdyr og større åkrer.

Rapporten peker på uro i kolonien på Eben-Ezer, på gjennomtrekk og mellommenneskelige problemer. Teamet mener dette skyldes mangel på nasjonal leder, stammehøvding, medisinnmenn og prester som kan holde oppe tradisjoner på det politiske, sosiale og religiøse området. Det er klart at i ethvert samfunn vil tradisjoner på alle livets områder bety svært mye, og det er ikke misjonens hensikt å tvinge en ny tradisjon på noen, men vi tror at evangeliet kan være med å fjerne noe av det som skaper frykt og angst blant folket, og som gjør at mange er underkuet i sitt eget system. At indianerliv ikke er idyll

og romantikk, må være kjent for alle som engasjerer seg i deres problemer.

At det tar tid før folk slår rot i den nye kolonien, er vel ikke så overraskende. Det skal bygges opp et fellesskap av folk som kommer fra ulike steder og som oftest avsidesliggende små boplasser. Det er en stor overgang fra å leve isolert og stadig på flyttefot i de store skogene til å bli fastboende borgere av et samfunn i utvikling.

Vi håper og tror at nye forbindelser mellom familiene, direkte slektskap, samarbeid og solidaritet vil føre til et bedre samfunn. Misjonærene sier at teamets besøk på Eben-Ezer falt på en tid da de negative sidene var dominerende. Rapporten gjenspeiler naturligvis denne kjensgjerning. Indianerne har senere valgt en ny leder som ser ut til å bli alminnelig akseptert. Det er nå bedre forhold og mer ro mellom indianerne i kolonien.

Lite personell (b)

Det er vanskelig å rekruttere misjonærer med de rette kvalifikasjoner og egenskaper. Pinsemenighetene i Norge har ca. 35 000 medlemmer og et forholdsvis stort engasjement i mange deler av verden. Vi opplever ofte at det er vanskelig å skaffe tilstrekkelig fagpersonell.

Dårlig økonomi (c)

Det er overraskende at evalueringsrapporten ikke er mer opptatt av misjonens svake økonomiske stilling. De evaluerte prosjektene har i de siste årene hatt et driftsregnskap på omkring N kr 230 000,-. Utgiftene er fordelt omtrent slik:

Skole	17%
Helsestell	11%
Sosial hjelp	8%
Transport	16%
Evangelister	6%
Stasjonsdrift og sysselsetting	21%
Misjonærlønn	21%

Selv om pengene er drøyere enn i Norge, fordi lønningene er lavere og kravene mindre, er det svært begrenset hva man kan få gjort med de midler som står til rådighet. Resultatet blir at en ikke kan ansette tilstrekkelig kvalifisert, nasjonalt personell i de ulike arbeidsgrenene, og det faller mye praktisk arbeid på misjonærene.

Bruk av ambulansen

Evalueringsteamet kritiserer at ambulansen ved sykestua delvis fraktet evangelister når den var ute på oppdrag. Dette ser vi som en spissfindighet fra teamet. PYM har ikke møtt noe forbud mot evangelisering i forbindelse med støtte fra NORAD. Enkelte har utvilsomt ment at NORAD bør sette et slikt forbud, men det er ikke politisk oppslutning om en slik linje i Norge. PYM vil aldri kunne akseptere et forbud mot evangelisering i forbindelse med prosjekter som får NORAD-støtte. Da vil vi heller avstå fra å få slik støtte.

Ikke-kristne medarbeidere

Rapporten bemerker at misjonen burde ha utvidet sitt nasjonale personell til også å omfatte ikke-kristne. Som misjon ser vi annerledes på dette spørsmålet. Vår hovedoppgave er å adlyde Jesu misjonsbefaling. Det fører til at vi forkynner evangeliet, og at

vi driver praktisk arbeid. Skoler, klinikker og annet arbeid for å gi hjelp og skape utvikling er ikke selvstendige virkegrener, men en del av misjonsoppdraget. Etter vår oppfatning, bør vi derfor være forsiktige med å ansette personell som ikke har det samme syn.

Prosjektleder-boligen

Da evalueringsteamet besøkte Eben-Ezer, bodde det en misjonærfamilie i det huset som var bygd for prosjektlederen. Familien var engasjert i forkynnelse og menighetsarbeid. PYM i Norge var ikke kjent med dette og beklager situasjonen. I Paraguay har man vurdert saken rent praktisk: En familie trenger bolig, og huset var ledig fordi ekteparet prosjektleder/sykepleier bodde i en av betjeningsboligene. Den omtalte familie bor fortsatt i prosjektleder-boligen, men har nå ansvar for mange av de praktiske gjøremålene. Den tidligere prosjektlederen har flyttet og gått inn i annet arbeid.

Samarbeid med myndighetene

PYM kritiseres for å samarbeide med statens indianerkontor. Hvordan skulle vi ellers kunne være med og sikre jorda for indianerne? Alle utenlandske organisasjoner, også vi, må ha myndighetenes oppholds- og arbeidstillatelse. Vi er gjester i landet og må rette oss etter gjeldende lover. Dessuten er det et krav fra NORAD at myndighetene godkjenner de prosjekter som får støtte. Men vi kan ikke være enige med dem som sier at vi støtter regjeringen i Paraguay. Våre misjonærer er ikke engasjert i politikk, men i å hjelpe enkeltmennesker. Arbeidet kan nok ha politiske konsekvenser, og de nasjonale vi arbeider sammen med, må gjerne engasjere seg politisk, men dette blir deres eget ansvar. Det kan og være grunn til å nevne at det er små prosjekter, langt fra hovedstaden. Vi har små ressurser, få misjonærer og når fram til forholdsvis små folkegrupper.

Hva gjør PYM med kritikken?

Evalueringsrapporten er nøye studert både av misjonærene i Paraguay og misjonens ledelse hjemme. Vi aksepterer stort sett kritikken og erkjenner at våre mål ikke er nådd. Vi har ikke klart å rekruttere de fagfolk vi skulle og burde hatt, og det har manglet realistisk planlegging. PYM tar rapporten alvorlig og arbeider for å finne fram til løsninger på problemene. Vi ønsker å drøfte med NORAD alle tiltak som griper inn i etablerte kontraktsforhold før endringer blir gjort.

Rapporten retter også søkelys mot PYMs oppbygging og struktur. Vi er klar over at PYM på mange måter er dårlig organisert. Dette er dels historisk betinget og dels på grunn av de fordeler strukturen tross alt har. Rapporten har aktualisert disse spørsmålene som vi internt har drøftet i mange år. Arbeidsrutinene og oppfølgingen er igjen kommet under "lupen", men med mange selvstendige misjonsmenigheter og rådgivende fellesorganer, tar det tid å arbeide fram endringer.

V GENERELLE KOMMENTARER

Et evalueringsteam skal stille spørsmål og ha et kritisk utgangspunkt. Men arbeidet har også et grunnlag, en norm å gå ut fra. Teamet ser ut til å ha flere slike grunnlag: NORADs retningslinjer og policy, bistandspolitiske målsettinger - både norske og internasjonale, antropologi, urbefolkningsproblematikk osv. PYMs bakgrunn er

erfaringer fra misjonsarbeid i Paraguay siden 1957 og planer slik de har kommet til uttrykk i kontraktene med NORAD. Misjonærenes praktiske idealisme kommer tilsynelatende til kort ved siden av teamets brede faglige grunnlag. Kritikken føles hard for de få menneskene som har satset så mye i dette arbeidet.

Evalueringsrapporten starter med å slå fast at kjernes spørsmålet ved denne evalueringen har vært forholdet mellom misjonsorganisasjonenes evangeliseringsarbeid og utviklingseffekten av deres sosiale prosjekter, pkt. 1.1. Noe senere blir det sagt at teamet forsøker å beskrive ideologien til misjonærene og hvordan "different actors" oppfattet den, pkt. 2.2. PYM oppfattet mandatet slik at det var prosjektene som skulle evalueres, men disse formuleringene antyder at teamet legger hovedvekten på så sentrale siden av misjonens arbeid som evangelisering og ideologi. Har NORAD ment at dette skulle være en misjons-evaluering?

Evalueringsteamet bruker i rapporten en del begreper som burde vært definert. I pkt. 8.1. gjøres et skille mellom sekulære og religiøse verdier, men ellers har en ikke funnet det nødvendig å forklare begrepet "de verdiene organisasjonene representerer". "Verdi" settes i nær kontakt med "evangelisering", men uten å gjøre greie for sammenhengen. Heller ikke "evangelisering" blir definert. Vil teamet og de enkelte misjonærene legge samme betydning i ordene? Hva er ideologien til misjonærene? Er det teologien deres? - etikken? - religionsfilosofien eller de politiske oppfatningene?

På side 2 ser det ut til at konklusjonene fra noen få ukers markarbeid uten videre gjelder misjonsarbeid generelt. Norske misjonsorganisasjoner har som kjent lang erfaring fra omfattende arbeid både i Afrika og Asia. Misjonsarbeidet i Sør-Amerika er av forholdsvis ny dato, og vi er ikke sikre på at forholdene ved noen få prosjekter i to land, er grunnlag nok for så bestemte oppfatninger.

Under planleggingen av evalueringen oppstod det et spenningsforhold mellom NORAD og de misjonsorganisasjoner hvis arbeid skulle evalueres. Avisene interesserte seg for spenningsforholdet, og skandaleoppslagene i juni/juli 1983 var tallrike. Vi har spurt oss selv om evalueringsrapporten er brukt i en propagandakrig mot norsk misjon. Det norske folk kjenner til at prosjekter i utviklingsland er mer eller mindre vellykkede. Men denne gangen gjaldt det misjonsarbeid som nyter almen tillit. Passende godbiter som at: Misjonen nekter offentliggjøring, sagbruk står og ruster, bibler selges fra mobil helsestasjon osv., lekket ut. Seminaret på IMI i august drøftet problemene på en saklig måte. Innleggene hadde ingen propaganda-effekt, og seminaret ble knapt nok omtalt i media.

PYM er enig med evalueringsteamet i at "there is no easy and clear cut answer to this extremely complicated problem." Men vi forsøker å drøfte problemene, og vi leter etter løsninger. Vi ønsker fortsatt å arbeide for indianerne og tror vi kan hjelpe dem både åndelig, moralsk og sosialt. Rapport nr. 1.83 er et viktig dokument for oss. Rapporten er lærerik, og den kommer med mange gode anbefalinger som vi vil ha nytte av. Det var vanskelig å bli evaluert, men vi takker for det arbeid som ble gjort. Misjonærene ute i Paraguay har uttrykt det slik: "Denne evalueringen skulle ha kommet tidligere."

Oslo, 26. januar 1984

